

Kommuneoverlegemøte 09.11.23

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap

Hva er kommunen sitt ansvar – hva er kommunelegen sitt ansvar og rolle

Marit Dypdal Kverkild, Fagdirektør Statsforvalteren i Trøndelag

Folkehelseloven § 27

Kommunen skal ha nødvendig samfunnsmedisinsk kompetanse for å ivareta oppgaver etter loven her. Det skal ansettes en eller flere kommuneleger som medisinsk- faglig rådgiver for kommunen for å ivareta blant annet

- samfunnsmedisinsk rådgiving i kommunen, folkehelsearbeid herunder epidemiologiske analyser

- hastekompetanse på kommunens vegne innen miljørettet helsevern og helsemessig beredskap

- andre oppgaver delegert av kommunestyret

Smittevernloven § 7-2

Kommunelegen skal utføre de oppgaver innen smittevernet som beskrives her

- utarbeide forslag til plan
- ha løpende oversikt over de infeksjonsepidemiologiske forhold i kommunen
- bistå andre helsepersonell
- informasjon og råd til befolkningen

Felles tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap

Statsforvalteren ved beredskapsseksjonen og helse- og omsorgsavdelingen har utført slike tilsyn siden 2017 i alle kommuner i Trøndelag

Det er 38 kommuner i Trøndelag, alle kommuner skal ha tilsyn i løpet av 4 år.

Statsforvalteren utfører 8-12 slike tilsyn i året

Tilsynet er et dagstilsyn hvor ordfører, kommunedirektør, beredskapskontakt og helseledere blir intervjuet

Kommunelegen(e) blir også alltid intervjuet i tilsynet

Tilsynets tema og avgrensning

1. Om beredskapsplanleggingen bygger på risiko- og sårbarhetsanalyser
2. Om kommunen har en forberedt kriseorganisasjon for håndtering av uønskede hendelser

Kommunal beredskapsplikt

Helhetlig og systematisk arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

Helhetlig ROS som kunnskapsgrunnlag om risiko og sårbarhet, og virkninger av dette for befolkningen og lokalsamfunn

Overordnet beredskapsplan og øvet kriseorganisasjon for god beredskap og krisehåndteringsevne

Samarbeid med interne og eksterne beredskapsaktører

Helseberedskap

Kommunens helse- og omsorgstjeneste skal kunne gi befolkningen nødvendige tjenester ved hendelser som truer virksomhetens drift eller setter krav til økt kapasitet i tjenesteytelsen

Kommunens helseberedskap har ansvar for smittevern etter smittevernloven og for miljørettet helsevern etter folkehelseloven

Kommunen skal ha beredskap mot farlige miljøstoffer, og beskytte befolkningen mot C(kjemiske stoffer), B(biologiske agens), R(radioaktive stoffer), N (nukleært materiale) og E(eksplosiver)

Tilsynet omfatter ikke

Tilsyn med vannforsyning (dette er Mattilsynet)

Tilsyn med atomulykkeberedskap(dette er DSA)

Tilsyn med beredskap innen skole og barnehage

Eksempler på lovbrudd

- kommunen har ikke tilsatt kommunelege
- smittevernplanen er for gammel, den er ikke revidert, innhold, roller og ansvar er ikke oppdatert. Kommunen mangler infeksjonskontrollprogram.
- Kommunen har ikke utarbeidet plan for helsemessig og sosial beredskap
- kommunen har ikke revidert plan for helsemessig og sosial beredskap

Kommunelegens roller og ansvar

- Hvor stor stilling i % har kommunelegen ? (er stillingen redusert etter pandemien?)
- Det er store forskjeller mellom kommunene. Felles i alle kommuner er at kommunelegen har ansvar for smittevern
- Hvor delaktig er kommunelegen i helhetlig ROS?
- Hvor delaktig er kommunelegen i utarbeidelse av samfunnsplan ?
- Tar kommunelegen ansvar for CBRNE hendelser og lager en plan for dette ?
- Miljørettet helsevern, er det etablert i en interkommunal ordning ?

Kommunelegens roller og ansvar

- Er kommunelegen fast medlem av kriseledelsen ?
- Er kommunelegen konsultativt medlem til kriseledelsen ?
- Er kommunelegen medlem av kriseteamet?
- Er kommunelegen medisinsk faglig rådgiver for kriseteamet?

Statsforvalteren poengterer i tilsynet

Kommunen har en plikt til å involvere kommunelegen , jf § 27 folkehelsesloven

Aktuelle lovendringer

- Smittevernloven, endring 11.06.2019
- Endringer i smittevernloven (isolering og smittekarantene) og helseberedskapsloven(medisinsk utstyr) (hørings11.april 2023)
- Innretning av legemiddelberedskapslager for primærhelsetjenesten (høring 6.januar 2022)
- Forskriftsfesting av plikt til å sørge for beredskapslagring av seks måneders normalforbruk av smittevernutstyr til bruk i helse- og omsorgstjenesten(høring 1.november 2023)
-

Smittevernloven – endringer før pandemien

Endring vedtatt 11.06.2019. Iverksatt 01.07.2019

Statsforvalteren sin rolle ble endret :

§ 7-4 smittevernloven. Statsforvalteren skal ha særlig oppmerksomhet rettet mot smittevernet i fylket, herunder oversikt over og kunnskap om lokale planer om smittevern, samt yte bistand ved behov

§7-9 smittevernloven. FHI skal gi faglig bistand til statlige institusjoner

Smittevern- endringer før pandemien (01.07.2019)

-Varslingsplikten for allmenfarlige smittsomme sykdommer til Fylkesmannen(Statsforvalteren) ble fjernet

- Endringer av saksbehandlingsreglene for smittevernnemnda, tvangssaker. Saken skal ikke sendes til/ ikke saksbehandles av Statsforvalteren

Nb ! Det varsles fortsatt til Statsforvalteren om allmenfarlig smittsom sykdom, jf. § 7-4 Statsforvalteren sin regionale rolle

Hvordan bli mer robust for fremtidige pandemier ?

- Forslag om forskriftsfesting av plikt til å sørge for beredskapslagring av seks måneders normalforbruk av smittevernutstyr til bruk i helse- og omsorgstjenesten
- Statsforvalteren har skrevet høring : hvordan regne ut normalforbruk ? Helsedirektoratet kunne ha fastsatt forholdstall ut fra utvalgte, hensiktsmessige kriterier.
- Det er forslag om at helseforetak, kommuner og fylkeskommuner skal ha plikt til beredskapslagre utstyr, men bør plikten også gjelde private helsevirksomheter ?

Totalforsvarskommisjonen

NOU 2023 : 17

Nå er det alvor Rustet for en usikker fremtid

NOU 2023:17

- å utvikle tydelige nasjonale ambisjoner, kriterier og veiledning for ressursprioriteringer i situasjoner hvor det er ekstraordinære behov for helsehjelp i befolkningen
- å sikre at det er oppdatert planverk for omfordeling av helsepersonell og pasienter mellom geografiske regioner
- å sikre at regelverk og retningslinjer for bruk av studenter, pensjonister og andre medhjelpere er tydelig fastsatt før en krise inntreffer

NOU 2023:17

- å påse at vilkår om bistand i kriser og deltakelse i øvelser vurderes inntatt i ordinære kontrakter det offentlige har om kjøp av tjenester fra private og ideelle virksomheter, inkludert i eventuelle beredskapsavtaler
- å styrke rollen og funksjonen til kommunelegen
- å utrede eierstyring og myndighetsstyring av spesialisthelsetjenesten innenfor beredskapsområdet

NOU 2023:17

- å utrede muligheten for å utvikle en produksjonskapasitet innenfor rammen av et nordisk samarbeid om vaksiner, legemiddelproduksjon, smittevernutstyr og medisinsk-teknisk utstyr.
- å evaluere innføringen og bruken av eget legevaktsnummer